

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 20

29. Mai,

1863.

Cerculariu Archiepiscopescu.

Onorate in Christosu frate!

In anul 1861 die 3 Octomvrie sub Nrulu 663, cu acea firma sperantia, cá Diet'a Transilvaniei, carea dupa préinaltele Dispusatiuni erá in prospectu de a se tiené in 4 Noemvrie a anului acelaia nu amu lipsitu dein ingrigirea cea parientiésca, ce de pururea amu purtat-o, si o purtamú intru anem'a nóstra pentru a starui cu tota ocasiunea efeptuirea celoru de folosu, si de lipsa spre inaintarea binelui comunu alu préamatei nóstre natiuni, prin unu circulariu catra Clerulu, si poporulu nostru celu credintiosu dein Archi-Diecesa, emisu a-i dá un'a inviatiune, si instructiune, ce ar' avé-o de urmatu celi indreptatiti la alegerea Deputatiloru la Dieta, dara acea Dieta dein unele cause sontice ne potendu-se tiené pre acelu tempu, fora amanandu-se pan' acumu, Preinaltiat'á Sa C. R. si Apostolica Maiestate prin preinaltu gratiosulu seu Decretu dein 24. Aprilie a. c., in carele intre propusatiunile regesci la loculú 1-le se cuprinde: efeptuirea egalei indreptatiri a natiunei romane, si a Religioniiloru ei; éra la loculú 2-le intrebuintiarea celoru trei limbi usitate in tíera, in comunicatiunea oficiósa publica, — care ambe propusatiuni pre natiunea nostra o atingu, si o intereséza mai de aprópe, s'a induratu pregratiosu a convocá Diet'a Transilvaniei pre 1 Juliu a. c. in Sibiu.

Direptu acea acestu actu fiendu nu numai celu mai antaniu si mai momentosu, dara si celu mai solidu fundamentu, pre care are natiunea nóstra a-si intemelia, si a-si statornici egalitatea tuturoru direpturiloru deinpreuna cu esistinti'a si fericirea sua politica nationala, care va se face epoca noua in Istori'a dulcei patrie, si a natiunei nóstre, cugetamú, cá diu'a acea, candu se voru face alegerile Deputatiloru

la Dieta, va fi de totu romanulu apretinuta, si folsita spre acestu scopu cu tóta recerut'a seriositate si intieptiune, pentruca dupacumu-si va desfasiurá natiunea nóstra la alegerile deputatiloru la Dieta activitatea, zelulu, si nesuinti'a sua nationala, asi ne va si consolidá, seau ne va ruiná fericirea, esistinti'a, si egalitatea nationala pre mai multe vécuri.

Deunde dara amu aflatu prea cu cale a descepta tóta atentiunea, si mintea tuturoru credintiosiloru nostri fi spre diu'a cea mare, si memorabila a alegerei deputatiloru la Dieta, si parentiesce a le aduce amente, ma a-i si obligá la strasnic'a implinire a detoriei celei mari, si sante, care fia care romanu o are nu numai catra sene si catra fi, si catra stranepotii sei, ci si catra intréga natiunea sua cá:

1. In totu Comitatu, Districtulu, seau Scannulu poporulu romanu, cá frati, fora deschilinire de confesiune, avendu mai inainte buna intielegere la olalta cu Pretimea, si Inteliginti'a sua, fia-care romanu, care dupa preinalt'a ordinatiune regescá, si dupa legi va avé dreptu de alegere de deputati la Dieta, ponendu tóte alte ale suale trebi si interese private de un'a parte (cá acumu, seau nece o data este diu'a aceea, in care se ne parasimu vetrile, si lucrurile nostre private, si se alergamú acolo unde ne chiama benele de comunu alu Patriei, si alu natiunei) se nu crutie nece ostenéla, nece spese, ci cu anema voiósa pre diu'a, si la loculú acel'a, care voru fi otaríte spre alegere de deputati la Dieta, fora pregetu se alerge, si acolo totu poporulu romanu dein acelu Comitéu, Districtu, seau Scannu intr'o unanimitate cu Pretimea, si cu Inteliginti'a sua miréna se-si dè votulu, si se-si aléga deputatii sei.

2. Pe totu ce e Santu, si vá se promoveze benele de comunu alu preamatei nostre natiuni, si

patriei ve aducem amente, că se aveți intru tóte un'a si aceeași buna întielegere, pentruca cu concordia crescú, si se întarescú tóte lucrurile cele mici, éra prin discordia se respescú si lucrurile célea mari, si tari, nu cumva se ve desbinati de in interese private in privint'a persónelorú, pre cari ati voli alelege de deputati la Dieta. —

3. Ascépta cu tota direpteata intrég'a natiune, si de odata si crede, că si Inteligint'a ei ponendu de un'a parte totu interesulu seu, si tienendu inantea ochiloru sei singuru numai binele de comunu alu natiunei si alu Patriei, se va feri că de o Cioma de Corteschedesiuri, de a formá partide, si de a-si trage pre partea sua alegerea, favorea, si voturile poporului, de in cari se nascú certe daunóse, ci va dá campu largu poporului se-si aléga liberu de deputati pre aceia, in cari are poporulú mai mare in credere, tienendu brav'a inteligintia romana intre sene numai aceea nobila emulatiune, că care de care se fia gata a concede voturile suale mai bene altui confrate inteliginte de in tre ai nostri, decatu se sternessa certí si partide, pentru că se fia dóra mai bine elu alesu, decatu altu frate alu seu; de in partea Inaltului regimu regescú inca s'au facutu necesariile dispusetiuni la tóte respectivale Jurisdictioni de administratiuni politice, că se fia cu luare amente, pentru că nucumva alegerile de deputati se se stórca in favorea cuiva cu sila, seau cu insielatiune, ci cá acelea se fia libere, adeca, că fia-care indireptatitu se-si pota dá libere votulu seu la alegerea de deputati acelu'a, pre carele-lu va judecă dupa o matura judecata, si dupa cunoscut'a acelu'a conduita politico-civila si morala mai aptu, mai conscientiosu, si mai consecuente intru aperarea causei celei direpte a natiunei nóstre, si a Patriei pre bas'a celoru pan'aci de natiunea întreaga lucrata in conferintiele suale nationali.

Cá scopulu acestu prefericitu se se póta ajunge, si dobendi spre multumirea nóstra intru folosulu natiunei noastre si alu Patriei, Preutimea, si inteligint'a romana miréna va avé de a studiá Regulamentulu provisoriu datu de Inaltulu Regimu regescú pentru Diet'a acumu de curandu tienenda, si dupa tenorea lui a instruia si pre alegatori, facundui atenti la urmatorele puncte de in acelasi si anumitu §. 29 unde sub a, b, c se prescriu cualitatile recerute in alegatori. — La §. 32, incare se prescriu cualitatile pen-

tru celi ce potú fi alesi de Deputati la Dieta, si la §§. 33, 34, in cari se pune cine nu póte fi capace de a alege, la §§. 35, 36, 37, 38, 39, 40 in cari se cuprindu mesuri ce vorú fi de a se luá pentru ducerea in deplinire, seau pentru manipularea, manuducerea, si indreptarea alegeriloru de deputati la dieta, cumu? si cu cine? si de in cine se se compuna comisiunile centrali in Comitatu, Districtu, seau Scaunu? si in fia care Cercu de alegere de in cati membri se sté comisiunile, si cine se presiédia in ele, asia si mai incolo dela §-lu 40 pana in fine la §-lu 75 prin cari s'au facutu necesariile dispusetiuni, că alegerile se nu afe ceva impiedecare, si se merga bine in cursulu seu liberu, si dupa ce totu regulamentulu susu indigitatu la va fi studiatu atátu Preutimea, câtu si Inteligint'a miréna va avé de a fi cu deosebita luare amente, că poporulú in totu loculu, si cu totu privilegiulu, si cu tota influint'a sua se-lu conduca dandu-i svatu si inviatune cá ace'l'a se nu lase a se amagi cu nece unu felu de apromisiune, seau daruri — mai cu séma de celi straini, de in cari unii póte se se nevoliesca, si se se incerce a seduce pe unii de in tre alegatorii romani, pentru că caus'a si binele de comunu alu întregei natiuni se se pericliteteze — seau D. dieu feresca se se venda; ca unulu cá ace'l'a ar' face peccatulu celu mai cumplitu de ucidera a natiunei suale.

4. Intelegint'a si poporulú romanu, facisiu cu alte nationalitati, cu cari romanulu spre perfect'a egalitate a tuturoru drepturiloru doresee a inchia o pace si fratietate eterna, si pre bas'a acesteia a se ferici si pre sene, si comun'a nostra patria, se padiesca in vorbe si in tóte faptele sale bun'a convenintia, tonulu si tactulu celu omenosu, pacinicu si fratiescu, incungiurandu certele si totu privilegiulu, care ar' poté provocá acelea certe, care si in Dieta inca aru poté impiedecá pacinic'a si mai grabnic'a pertractatiune si hotarire a dreptelorú postulate ale natiunei nostre, se aratamu si cu acestu privilegiu, că si pana acumu totudeuna, ca romanulu e aceea natiune, cu care colocutoriale natiuni potú purura trai in cea mai adunca pace si fratietate, numai déca voru voi densele, si nu-si voru bate capulu, se se urce la o suprematia, seau se descurteze pre natiunea romana in cadintiele sale, care le are la tote drepturile si beneficiurile civile si politice ale patriei comune. —

Incredintandume in nobilulu caracteru alu iubitei nostre natiuni, ca cu totii se voru nevoi dein tote poterile sale, nu numai tote acelea de care mai susu amu facutu pomenire, dá si altele de care noi dora pomenire n'amu facutu, inse iubitiu nostri fii romani voru aflá ca suntu bune, si conducatorie la fericirea natiunei si a dulcei nostre Patrii cu totu zelulu si scumpatatea voru pleni; mai incolo tuturoru preutiloru Jurisdictionei nostre le ordinamu cá:

5. Toti preutii in tote Beserecele dupa primirea Cerculariului acestuia, se serbésca bateru doue S. Lyturgii, in doue Dumineci, adeca in cea mai din'ainte de diu'a hotaríta, pentru alegerile deputatiloru si in Dominec'a cea innainte de diu'a in care ar' avé se se incépa Dieta cu cea pia intentiune, cá:

a) Atotopoterniculu Dumnedieu se tiena multi si fericiti ani pre Maiestatea Sa preainduratulu nostru Monarchu Franciscu Josifu I. impreuna cu tota famili'a Imperátésca, si braciulu celu poternicu dumnedieescu de susu se umbreze de asupra lui, si sei dee darulu si ajutoriulu seu celu crescu, cá tote celea propuse pentru benele si fericirea tuturoru poporaloru si intregi monarchiei se le pota duce si la implinire; cá:

b) Preinduratulu Domnedieu, se intemeieze pacea a tota lumea, éra mai vertosu a dulcei nostre patrie si a intregi monarchie austriace, se tramita in anemele tuturoru natiuniloru dulcei nostre patrie, si se nutrésca si se intarésca spiritulu pazei si alu fratietatei, si alu imprumutatei dragoste, se imple sufletele si anemele reprezentantiloru tuturoru nationalitatiloru, care se voru aduná in Diet'a cea tienenda a Transilvaniei de intieptiune, de fric'a Domnului, de iubirea deapropelui si a dreptatei, si a benelui de comunu alu Patriei, cá numai acelea se faca si se hotarésca, ce voru fi spre fericirea tuturoru colocuitorieloru nationalitati si spre promovarea benelui comunu alu dulcei nostre Patrie comune, pentru benele de osebi alu fiesce careia natiuni si concive, remanendu.

Blasiu, 23/11 Maiu 1863.

Alu Fr. Tale

addietu

Metropolitulu Alecsandru.

Cerc. Episcopescu.

Prea einstitoru Parinti Protopopi, C. Administratori protopopesci, C. Preotime eparchiala, si tuturoru iubitiloru nostri Christiani, daru si pace dela Ddieu Tatalu, si Domnulu nostru Isusu Christosu!

Diet'a tierei, dupa pré 'naltulu rescriptu alu Maiestatei Sale Imperatoriului si Mare-principelui nostru, sau randuitu a se conchiama pe 1-lea Iuliu a. c. cal. nou la Sibiu.

Diet'a tierei ne sta asia-dara la usia!

Diet'a aceast'a din multe privintie, dara cu deosebire in privinti'a nóstra, va fi forte momentósa; caei acumu intá'a-oara dupa trei seculi se chiama si natiunea si religiunea nostra ortodossa resariteana, prin reprezentatii sei, la diet'a tierei, la carea dupa 1-a propusetiune regeasca, se va tracta despre efeptuirea egalei indreptatiri a natiunei nóstre romane, si a religiuniloru ei, iara dupa a 2-a propusetiune regeasca despre intrebuintiarea oficiósa a celoru trei limbi din tíera.

Asiá dara debue se ne pregatimu, cá se alegemu din partene barbati harnici, si credintiosi catra interesele Tronului imperatescu, catra patria, si catra natiunea si biseric'a nostra.

Pentru aceea, in consunantia cu recuisitiunea in. Presidiu alu Guvernului tierei din 17-lea l. c. Nr. 456., afiu cu cale, spre orientarea tuturoru, a Ve aduce la cunoscintia §-fulu 29 din Regulamentulu provisoriu de dieta, ca adeca dreptu de alegere, atátu in comunele, care tramitu reprezentanti proprii, cátu si in Comitate, si in tote Scaunele si Districtele au:

a, toti locuitorii de parte barbatésca, carii au implinitu anulu alu 24-lea, si posedu intru adeveru pentru anulu administrativu 186 1/2 in tóte contributiunile directe de statu la olalta celu pucinu 8 fl. val. austr.;

b) fora privire la darea directa, ce au respunsu:

Parochii, Capelanii, Predicatorii, Doctorii, Chirurgi, Advocatii, Inginerii, Artistii academici, Profesorii, Apotecarii, Notarii comunali, si Invatietorii comunali in cerculu de alegere, in care' si au locuinti'a stabila.

c) Déca in veri-un'a comuna, care dupa §-fulu 25 A. are dreptu a tramite deputati proprii la dieta, numerulu celoru ce au dreptu de alegere nu aru

ajunge celu pucinu la 40, atunci se va întregi pona la 40 din cei ce răspunde după dînsii în comun'a aceea darea cea mai mare."

Apoi Ve aduc la cunoscintia și §-fulu 31 prin care se rânduește: „ca persoanele morali, între care se numera și comunele că atari, voru esercea dreptulu loru de alegere prin acei'a, carii după normele legali susțatóre, au dreptu a le reprezenta pre ele în afara."

Mai de parte, este de știutu, ca de deputatu pôte fi alesu fiacine, care ori unde în Transilvani'a are dreptu de alegere după §-fulu 29 deaca au trecut prestu 30 de ani.

Din aseste pana aci espuse se vede daru, ca legea acést'a provisoriu de alegere da și christiani-lorū nostrii că cetățieniloru ardeleni unu dreptu mare și frumosu.

Insa ca totu insulu, pentru carele este meritul acestu dreptu folositoriu, adeca, carii au platitu în anul trecut contribuțiunea de 8 fl. v. a., să se pôte bucura de acestu dreptu, este de lipsa, că fiecare alegatoriu să se pôte la alegere că omu de omenia, și că christianu cu fric'a lui Dumnezeu; sa se ferésca de amegiri, și seduceri, și să-si dé votulu seu la unu romanu cinstitu, și cunoscutu de iubitoriu de natiunea și religiunea sa.

Dara anumitu este de lipsa:

1. Ca toti aceia, carii după lege voru fi îndreptățiti la alegerea deputatiloru, sa nu remane afara, ci sa ia ne-smintitu parte la alegere și sa nu se lasse a se abate dela întrebuintiarea dreptului seu de alegere prin nici unu feliu de uneltire, séu frica, seu și prin alte ocupatiuni de ale sale private economice etc.; caci întemplantuse acést'a, numărulu deputatiloru nostrii va scadea, și apoi lesne se va putea întempla, că natiunea și biseric'a nostra să fia reu reprezentata la dieta, de unde earasi noi vomu avea paguba;

2. Că toti alegatorii nostrii, dintr'unu cercu de alegere seu și dintr'unu orasiu, sa se puna între sine în contielegere, și sa se invoiasca cu totii intr'unu singuru candidat de deputatu, carele va avé însusirile pofite prin lege, că nu cumu-va împartîn-

duse voturile romaniloru între mai multi candidati, să se aléga unu deputatu neromanu cu voturi relative mai pucine; dara și de altmintrea avemu destui barbati romani vrednici pentru deputati, și asiá alegatorii aru gresí, cându n'aru alege pre deputatulu seu din natiunea și religiunea loru.

3. Sa aiba alegatorii nostrii de grije, că din partea loru sa se aléga pretutindinea numai astufeliu de romani, carii pre lenga însusirile, ce le cere legea, sa aiba tot-odata și caracteru, adeca sa fie nesce barbati, pentru carii se scie, ca au fostu totdeuna, și ca voru rămâne și pre viitoriu fii credintiosi ai natiunii nóstre, și ca în Congressele nationale, și în dițarele romanesci au aperatu interesele atatu ale natiunii, cătu și ale bisericei nóstre.

Mai pre urma, pentru ocolirea ori-carei gresielii, Ve dau inca și acelu sfatu, că atātu preotii și investiatorii, cătu și christiani să se întielega înainte de alegere cu parintele Protopopu tractualu, carele va avea a se întielege cu întieligintii nostrii, și precumu se va afla de bine la scaunulu protopopescu, asiá să se deé voturile, caci altmintrea facundu-se, lesne se pôte întempla, că voturile să se nimiceasca prin ne-întielegere, cea-ce apoi trage după sine desbinare, și stricatiune natiunii și bisericei.

Astfelu sa Ve purtati Iubitiloru! că sa aveti binecuvantarea cereasca-

Sibiū, la Înaltirea Domnului 1863.

Andrei Bar. de Siagun'a m. p.
Episcopu.

AMICULU FAMILIEI. ANUNTIU.

„Anunturile sunt că nisce mergatori înainte și descriu persoanele séu lucrurile séu evenimentele ce au sa via. Noi lassaremu sa appara mai ánteu Amiculu Familiei spre a se descrie singur. Objectele salle de conversatio vor fi Litterele, Sciintiele, Artele, Industria, Scólele, Economia, nu politica ci domestica, nuvelle din íntru și de din affaro (nepolitice), chronica Theatralui, și totu ce ar attrage attentia Familiei sel.

Multe confusiuni se întempla cu abonamentele; și spre a ne feri de densele, cu fia-care numer se va publicá numele nuoilor abonati cunoscuti la radactio.

VA APPAREA DE 2 ORI PE LUNA.

Dela fiequare abonament facutu la Gazetta să se retia 2 fl. arg. pentru institutia Femeiloru Romane din Brasov.

Constantia de Dunca.

Redactoru respundietorū
Iacobu Muresianu.

Editiunea: în tipografi'a lui
Ioanne Gött.